

ΕΙΣΑΓΩΓΗ- ΤΕΥΧΟΣ 26

Το παρόν τεύχος είναι αφιερωμένο στην επέτειο των τριάντα χρόνων της Μονάδας Οικογενειακής Θεραπείας του Ψ.Ν.Α.. Μαζί συνυπάρχουν ακόμη δύο άρθρα και τρεις βιβλιοπαρουσιάσεις, που με κάποιο τρόπο συνδέονται με τον εορτασμό της Μονάδας.

Την Παρασκευή 11 Οκτωβρίου 2024 η Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας (Μ.Ο.Θ.) του Ψ.Ν.Α. πραγματοποίησε ημερίδα για να γιορτάσει την επέτειο των τριάντα χρόνων λειτουργίας της, αλλά και **για να τιμήσει** τους ιδρυτές της **Κάτια Χαραλαμπάκη, Φώτη Κωτσίδα και Αθηνά Γκόκα**. Όπως λέει η Δήμητρα Δουμπιώτη, «Οι επέτειοι δεν είναι απλώς εορτασμοί. Αποτελούν μια ευκαιρία να αναλογιστούμε και να τιμήσουμε την κληρονομιά που έχουμε λάβει και μια πρόσκληση να οραματιστούμε το μέλλον».

Την εκδήλωση χαιρέτησαν, η Υποδιοικήτρια της 2ης ΥΠΕ κ Χριστοφιλέα, η Διοικήτρια του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής κ. Τσαγδή, ο Διευθυντής Ιατρικής Υπηρεσίας του Ψ.Ν.Α. κ Κόντης, ο Πρόεδρος της ΕΘΟΣ κ. Καραγιάννης, ο Πρόεδρος του κλάδου Ψυχοθεραπείας της Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρείας κ. Γουρνέλλης και η Υπεύθυνη του Ιατρείου Οικογένειας του Ε.Π.Ι.Ψ.Υ. κα Πομίνι.

Η καταχώρηση των εισηγήσεων της ημερίδας στο περιοδικό είναι σαν καταχώρηση στη θυρίδα μνήμης.

Μέσα από την παράθεση των εισηγήσεων ο αναγνώστης θα διαπιστώσει την ιδιαίτερη προσέγγιση και τον λόγο (discourse) που καλλιέργησε η Μονάδα, καθώς και το αξιακό σύστημα που υπηρέτησε, αλλά και την ώσμωση των ιδεών και των εμπειριών.

Έγιναν τρία στρογγυλά τραπέζια και μια κεντρική ομιλία.

Η πρώτη ήταν μια συνεδρία απότισης φόρου τιμής στους ιδρυτές της ΜΟΘ, Κάτια Χαραλαμπάκη, Φώτη Κωτσίδα και Αθηνά Γκόκα. Να δοθεί ο λόγος στα ιδρυτικά στελέχη της Μονάδας και να τιμήσουμε την κληρονομιά που έχουμε λάβει. Η

δημιουργία της Μονάδας ήταν ένα όραμα της Κάτιας Χαραλαμπάκη και του Φώτη Κωτσίδα. Και οι δύο ήταν οραματιστές, παρέμειναν μέχρι τέλους συνεπείς με τις αξίες τους, με βαθιά αγάπη για τον άνθρωπο και συμπόνια για τον ανθρώπινο πόνο. Η Μονάδα ήταν το απαύγασμα του οράματος και των αξιών τους. Η Αθηνά ήταν η πρώτη προϊσταμένη της Μονάδας, από την ίδρυση της μέχρι τη δική της συνταξιοδότηση. Το πέρασμά της από τη Μονάδα έμεινε αξέχαστο. Παρέμεινε ένα πρόσωπο αναφοράς. Ήταν η ψυχή της Μονάδας.

Για εμάς τους συστημικούς δεν αποτελεί έκπληξη πως στον κατ' εξοχήν ιδρυματικό θεσμό (το «Δαφνί», όπως έχει καταχωρηθεί στο λαϊκό φαντασιακό), αναδύθηκαν καινοτόμες δομές που ανέτρεπαν το άσυλο, όπως ήταν οι πρωτοβουλίες της Κάτιας, του Φώτη, αλλά, όπως μνημονεύει η Κάτια και, της Κατερίνας Μάτσα και του Θεόδωρου Μεγαλοοικονόμου.

Η **Κατια Χαραλαμπάκη** στο άρθρο με τίτλο **«30 χρόνια Μονάδας Οικογενειακής Θεραπείας Ψ.Ν.Α.»** αναφέρει ότι η δημιουργία της Μ.Ο.Θ. εκπροσωπούσε το όραμα της «αποασυλοποίησης», μέσα στους κόλπους της «αρχέγονης μητέρας». Στο διάβα του χρόνου η Μονάδα διαμόρφωσε τον δικό της λόγο και ταυτότητα.

Ο **Φώτης Κωτσίδας** κάνει μια αναφορά στη μνήμη και τον χρόνο, με επίκληση της αρχαίας δραματουργίας, με πρόσωπα όπως η Ηλέκτρα, ο Πρίαμος, ο Αχιλλέας, ο Οδυσσέας και ο Τειρεσίας, αλλά και πρόσωπα που στήριξαν τη γένεση της Μ.Ο.Θ., όπως ο Χαρίλαος Βαρουχάκης.

Η **Αθηνά Γκόκα** αναφέρει, στο άρθρο της, πως για την κοινότητα η Μονάδα ήταν το ίδρυμα και για το ίδρυμα κάτι ξένο, που μιλούσε διαφορετική γλώσσα.

Ακολουθούν οι εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στη συνεδρία με τα στελέχη της Μονάδας.

Στο άρθρο της η **Κία Θανοπούλου** με τίτλο: **«Συνδέσεις και Αποχωρισμοί: Από τη Μονάδα στην Οικογένεια και από την Οικογένεια στη Μονάδα»** με αφορμή τον αποχαιρετισμό-αποχωρισμό των ιδρυτών της Μονάδας, συζητεί τη διεργασία αποχωρισμού στην οικογένεια και στη θεραπεία.

Στο επόμενο άρθρο με τίτλο: **«Αξίες στην Ψυχοθεραπεία και Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας: Η αφήγηση μιας ιστορίας»** η **Αθανασία Κατή** αναφέρεται στις αξίες και στους σκοπούς της Ψυχοθεραπείας και στη στάση του θεραπευτή, παρουσιάζοντας μια κλινική βινιέτα που φωτίζει τη σημασία όλων αυτών.

Το επόμενο άρθρο είναι η παρουσίαση της **Ιωάννας Αναγνωστοπούλου** με τίτλο **«Έξι μικρές “προσωπικές” ιστορίες»**, στο οποίο με σεβασμό και διεισδυτικότητα, επιλέγει να μιλήσει για πρόσωπα που άφησαν έντονα το στίγμα τους αλλά δεν είναι πια στη Μονάδα.

Ακολουθεί το άρθρο της **Έρσης Τσοπανάκη** με τίτλο **«Η συστημική ματιά στην κλινική πράξη»**, στο οποίο εστιάζει στη σημασία της ολιστικής προσέγγισης και της γνώσης της οικογενειακής δυναμικής στην κλινική δουλειά.

Στο επόμενο άρθρο **«Το έργο της Μονάδας-Από το Χθες στο Σήμερα»** η **Μαρία Σταθάκη**, παρουσιάζει την ποσοτική αποτύπωση του έργου της Μονάδας. Στατιστικά στοιχεία που προκαλούν εντυπωσιασμό.

Ακολουθεί η διάλεξη της προσκεκλημένης ομιλήτριας **Δήμητρας Δουμπιώτη**, με τίτλο **«Οι δυναμικές ισχύος στην κλινική πράξη και θεωρία: Πώς οι ιδέες πλάθουν τον τομέα της ψυχικής υγείας και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου»**. Πρόκειται για μια ενδιαφέρουσα κριτική θεώρηση των εννοιολογικών μας πλαισίων και ερωτά κατά πόσο αναπαράγουμε δομές εξουσίας, που μας εγκλωβίζουν σε δυιστικές λογικές λειτουργικότητας δυσλειτουργικότητας, που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά το σύστημα.

Η τρίτη συνεδρία ήταν των επαγγελματιών που εκπαιδεύτηκαν στη Μονάδα κατά τη διάρκεια των τριάντα χρόνων παροχής εκπαίδευσης στη συστημική ψυχοθεραπεία.

Το άρθρο της **Έφης Κονίδα** **«Από τη (μ)ονάδα στην Ομάδα ή και από τη μονάδα στη (Μ)ονάδα»** μιλά για το αποτύπωμα της εκπαίδευσης στην επαγγελματική και προσωπική πορεία της, ως σήμερα. Πώς μετακινήθηκε η σκέψη σε έναν νέο τρόπο ανάγνωσης των πραγμάτων, αλλά και πώς η εμπειρία του μοιράσματος των γενεογραμμάτων «μας συνέδεσε για πάντα».

Η **Λαμπρινή Ιωάννου**, στο επόμενο άρθρο με τίτλο **«Το ταξίδι του επαγγελματικού εαυτού μέσα στον χρόνο»**, αναφέρεται στο πώς αξιοποίησε τη συστημική οπτική, στη δουλειά με γονείς παιδιών στο φάσμα του Αυτισμού.

Ο **Μιχάλης Παπαντωνόπουλος** στην εισήγηση με τίτλο **«Η συμβολή της συστημικής προσέγγισης σε μία κοινοτική δομή ψυχοκοινωνικής παρέμβασης»** περιγράφει το έργο στη Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης «Πλόες».

Η **Ελπίδα Γκουτσέλη** στο επόμενο άρθρο με τίτλο **«Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας Ψ.Ν.Α.: Γιορτάζοντας τα 30 χρόνια μας»**, αναφέρεται στην εμπειρία της από την εκπαίδευσή της στη Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας, με

θεωρητικές αναφορές για το πλαίσιο εκπαίδευσης και σκέψεις για την «κοινότητα μάθησης» και τη διαδικασία του να γίνει κάποιος θεραπευτής.

Ακολουθεί το άρθρο των **Maria Borcsa & Paula Witzel** με τίτλο: **«Δεν έχει κανένα νόημα να λέμε στο παιδί μας παραμύθια. Διαγενεακές πτυχές της αναγκαστικής μετανάστευσης στην ψηφιακή εποχή»**. Το άρθρο αυτό αναφέρεται στα βιώματα των οικογενειών, σε περιπτώσεις διαχωρισμού τους λόγω αναγκαστικής μετανάστευσης και ξεριζωμού, και εξετάζει τον ρόλο των τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορίας, καθώς και τις προκλήσεις για την ψυχοθεραπεία.

Το άρθρο του **Σωτήρη Μανωλόπουλου** **«Σχόλιο στο βιβλίο “Λαύριο Αναλυόμενο” του Γιώργου Μπιθυμήτρη»** παρουσιάζει στοχασμούς γύρω από τη σχέση εμπειρίας και αφήγησης και για τη διεργασία πένθους. Τον πόνο και τον θάνατο δεν τον γιατρεύει ο χρόνος ούτε η λήθη. Τον γιατρεύουν οι αναμνήσεις και οι ιστορίες που φτιάχνουν οι άνθρωποι.

Ακολουθεί η παρουσίαση του βιβλίου Του Δημήτρη Καραγιάννη, **«Κρυμμένη ψυχική ομορφιά» από τον Νίκο Μαρκέτο**. Η έκδοση του βιβλίου συμπίπτει με την επέτειο των τριάντα χρόνων του Ινστιτούτου «Αντίστιξη» και έτσι είναι επετειακό. Είναι ένα απόσταγμα της εμπειρίας και σοφίας μιας πολυετούς δημιουργικής και πρωτοποριακής κλινικής εργασίας στον χώρο της ψυχοθεραπείας. Ένα βιβλίο για την αυτογνωσία και για το νόημα ζωής.

Τέλος ο **Χρήστος Μαστέλλος**, στο κείμενο με τίτλο **«Για λίγη δικαιοσύνη για τους ανθρώπους που δεν γεννήθηκαν ακόμα»**, παρουσιάζει το βιβλίο: **«Απο-ιατρικοποιώντας τη δυστυχία, ψυχιατρική, ψυχολογία και η ανθρώπινη κατάσταση»**. Ο συγγραφέας στρέφει το βλέμμα μας προς την κοινωνική πραγματικότητα, εκεί που παράγεται η ψυχική οδύνη. Θέτει το ζήτημα του αναπόφευκτου πολιτικού ρόλου του επιστήμονα Ψυχικής Υγείας

Καλή ανάγνωση,

Από τη Συντακτική Επιτροπή

Νίκος Μαρκέτος